

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 12214-12-22 לפיד ואח' נ' סיגנר ואח'

לפני כבוד השופטת דלית ורד

התובעת: ליהיא לפיד

נגד

הנתבע: טוביה סיגנר

פסק דין

פתח דבר

החלטה זו עניינה בקשת צד ג' למחיקת ההודעה שהוגשה נגדו.

התובעת והנתבע הגישו תביעה האחד כנגד השני, מכוח [חוק איסור לשון הרע](#), תשכ"ה- 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע"). הנתבע הגיש בנוסף הודעת צד ג' בטענה שצד ג' הוא האחראי לדברים שפורסמו על ידו, אשר התובעת מצביעה עליהם כדברי לשון הרע.

הצדדים והרקע לבקשה

התובעת הינה עיתונאית, סופרת ופעילה חברתית. התובעת מציגה עצמה כאישה יהודייה, נינתו של הרב עמיאל, ששימש כרבה הראשי של העיר תל אביב וכיהודייה גאה, הרואה בהשתייכותה הדתית חלק מרכזי בגרעין הוויתתה.

הנתבע הינו רב ועיתונאי המציג עצמו כמי שפועל נגד פעילות נוצרית מסיונרית בקרב יהודים. לתובע יש תוכנית בערוץ יוטיוב הפונה לקהל שבעיקרו אמריקני, העוסק במיסיון ובמיסיונרים, הפועלים כלפי יהודים.

על פי כתב התביעה, הנתבע פרסם 7 פרסומים העוסקים בטענה כי התובעת הינה משיחית. לטענת התובעת פרסומים אלה מהווים לשון הרע וגרמו לה פגיעה קשה. ביום 31.10.2022, ערב הבחירות לכנסת ה-25, פרסם הנתבע סרטון בערוץ היוטיוב אותו הוא מפעיל, בו הציג את התובעת כמי שמאמינה בישו, או אינה יהודיה או מיסיונרית. הנתבע הציג מחדש קטע מדבריו של אדם בשם חיים מלספין, הוא צד ג' בענייננו (להלן: "מלספין" או "צד ג'"), אשר פרסם את הדברים בנאום שנשא באריזונה, זמן מה לפני כן. על פי טענת התובעת, מלספין פרסם סרטון נוסף שבו התנצל על הדברים, הבהיר שדבריו נאמרו על בסיס מידע שגוי, התנצל וביקש כי לא יעשה שימוש בדבריו. ואולם, על אף אותה התנצלות המשיך הנתבע בניסיונו להוכיח כי התובעת הינה מיסיונרית או כמי שמאמינה בישו.

כן נטען כי הנתבע הציג את סרטון ההתנצלות, תוך יצירת הרושם כי ההתנצלות אינה אמת ותוך הקטנת חשיבותה. הנתבע עשה כל שיכול היה על מנת להאדיר את הקטע השקרי הראשון של מלספין ובה בעת לגמד את סרטון ההתנצלות והציגו באור שלילי. הסרטון כמכלול- מהותית, אופן הצגת הדברים ועד הסיכום- אינו מבקש להציג מידע, אלא ליצור אצל הצופה את ההבנה כי התובעת היא מסיונרית ומאמינה בישו. הנתבע מסכם את הווידיאו בכך שהתובעת היא סרטן מסוכן.

בכתב הגנתו טען הנתבע, בין היתר, כי דיווח בצורה הוגנת ושלמה אודות הכרזתו של מלספין. לטענתו, מדובר בתביעת השתקה חסרת תום לב ובררנית, אשר הוגשה רק כנגד המדווח, כאשר ההכרזה עליה מצביעה התובעת, נעשתה כשנה לפני הדיווח.

הנתבע הגיש הודעת צד ג' כנגד מלספין, בה טען כי בבסיס התביעה עומד פרסומו של מלספין ולא של הנתבע לכן, לשיטתו, ככל שיימצא שתוכן הפרסום מהווה לשון הרע, הרי שהאחראי לכך הוא מלספין.

דיון והכרעה

התביעה שפני הוגשה בהתאם [לחוק איסור לשון הרע](#). על מנת לקבוע כי אדם ביצע עוולה של לשון הרע עליו להיות האדם האחראי לפעולת "הפרסום", ולחלופין להיות מעוול במשותף מכוח [סעיף 12 לפקודת הנזיקין](#) או להימנות עם הגורמים המנויים [בסעיפים 11-12 לחוק איסור לשון הרע](#). [\(ע"א 1726/21 מוחמד בכרי נ' ניסים מגנאגי \[נבו\] \(23.11.22\), \(להלן: "פס"ד בכרי"\), פסקה 62 לפסק הדין של כב' השופט עמית\).](#)

הנתבע הגדיר את העילות המשפטיות מכוחן הגיש את ההודעה כנגד צד ג', "בין היתר, מעקרונות כלליים בדין, מדיני עשיית העושר ומסעיף [84 לפקודת הנזיקין](#) [נוסח חדש]". (סעיפים 29, 40).

[סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט](#), תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט") קובע:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שוויה."

הסעיף מציב שלושה יסודות להתגבשות עילה על פיו: היסוד הראשון הוא של ההתעשרות, במסגרתו נבחנת השאלה אם הזוכה "קיבל.....נכס, שירות או טובת הנאה אחרת". היסוד השני עניינו בשאלה העובדתית אם ההתעשרות האמורה "באה" לזוכה מן המזכה. הדרישה היא, כי ההתעשרות של הזוכה תהא "על חשבון" המזכה. היסוד השלישי מציב את הדרישה כי התעשרות הזוכה על חשבון המזכה תהא שלא על-פי זכות שבדין [\(רע"א 371/89 אילן ליבוביץ נ' א. את י. אליהו בע"מ, \[נבו\] \(18.1.90\), עמ' 323\)](#).

בבחינת טענות הנתבע, כפי שהובאו הן בהודעה שהגיש והן במהלך הדיון שהתנהל במעמד הצדדים, אני מוצאת כי הנתבע לא העמיד תשתית עובדתית כלשהי להתגבשות יסודותיה של עילה מכח [חוק עשיית עושר ולא במשפט](#) (להרחבה נא דניאל פרידמן, אלרן שפירא בר-אור, [דיני עשיית עושר ולא במשפט](#) (כרך א, מהד' 3, 2015), פרק 3).

הנתבע טען בנוסף לעילה מכח [פקודת הנזיקין](#) [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין") והפנה להוראת [סעיף 84](#) לפקודה, שעניינו בשיפוי בין מעוולים. לפי הסעיף כל מעוול החב על הנזק רשאי להיפרע דמי השתתפות מכל מעוול אחר. וזו לשון [סעיף 84 \(א\)](#):

"כל מעוול החב על הנזק רשאי להיפרע דמי השתתפות מכל מעוול אחר החב, או שאילו נתבע היה חב, על אותו נזק, אם כמעוול יחד ואם באופן אחר, אלא ששום אדם לא יהא זכאי להיפרע דמי השתתפות לפי סעיף קטן זה ממי שזכאי לשיפוי ממנו בשל החבות שבגללה נתבעת ההשתתפות."

כאמור על מנת לקבוע כי אדם ביצע עוולה של לשון הרע מכח [פקודת הנזיקין](#) יש לבחון האם הוא נכנס בגדר מעוול במשותף, בהתאם [לסעיף 12](#) לפקודת הנזיקין, שכותרתו 'אחריות של משתף ומשדל'. הסעיף מתייחס ל: "המשתף עצמו, מסייע, מיעץ או מפתה למעשה או למחדל, שנעשו או שעומדים להיעשות על ידי זולתו, או מצווה, מרשה או מאשר אותם".

כפי שקבע בית המשפט העליון, [פקודת הנזיקין](#) מכירה בשורה של פעולות שנעשות בזיקה לעוולה, בעטיין יימצא מבצען כמי שחב עליהן כשם שחב עליהן המעוול העיקרי, ותוטל עליו אחריות ישירה ואישית. החידוש בסעיף 12 מצוי באפשרות לייחס לאחד את פעולותיו של שותפו ([ע"א 2362/19 פלונים נ' הרשות הפלסטינית](#) [נבו] (10.04.22) פסקה 11 לפסק דינו של השופט עמית; [ע"א 4691/18 גליל סואעד נ' חמד טבאש](#) [נבו] (25.8.21) פסקה 5 לפסק דינו של השופט הנדל).

במקרה שבפנינו צד ג' איננו נכנס בגדר המקרים המתוארים בסעיף 12, וכך קובע כבוד השופט עמית בפסק דין [פלונים](#): "ההצדקה להטלת אחריות מכוח סעיף 12 היא בכך שפלוגי, שביצע בעצמו עוולה, עשה זאת כידו הארוכה של אלמוני; ועל כן רואה המשפט גם באלמוני כמבצע נוסף של העוולה [...] כמו כן ניתן להצדיק את אחריותו של אדם שנתן עזרה לביצוע מעשה נזיקין או יעץ לבצעו" (ברק – אחריות למעשי הזולת, בעמ' 436; עניין בית שוקן, פסקה 20). לצד זאת, נאמר כי [סעיף 12 לפקודת הנזיקין](#) "מרחיב את היקף החיובים באחריות הנזיקית" ([ע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקויריטי בע"מ](#), פ"ד מח(5) 661, 697 (1994)) וכי "הטלת אחריות בנוזיקין מכוח הוראת [סעיף 12](#) צריך שתעשה באופן זהיר ומבוקר [...], על מנת שלא נמצא עוקפים או משבשים הסדרים אחרים של המשפט הפרטי בדרך של התערבות בלתי ראויה בהם" (עניין ויינר, בפסקה 26; עניין בית שוקן, פסקה 21).

לא נטען גם כי צד ג' אישר את דבריו של הנתבע או כי היה בין צד ג' לבין הנתבע קשר כלשהו.

בפס"ד בכרי שהובא לעיל, הסכים כבוד השופט שטיין, שהניסיון להטיל על אדם אחריות בגין פרסום שנעשה שלא בשליטתו, ללא ידיעתו וללא הסכמתו, משל היה מעין מעוול-במשותף-שלא-מדעת, הוא ניסיון מוקשה (פסקה 12) ומצא כי אחריותו של המערער שם לפרסום, נובעת מהחיבור, שבין מעשהו המקורי – הצבת סרט הכזבים והצגתו במרחב הציבורי – למחדלו המתמשך, אשר בא לידי ביטוי בהיעדר כל ניסיון מצדו להביא להסרת הסרט מהאתר (פסקה 69).

בענייננו מצב הדברים שונה. אין חולק כי צד ג' העלה סרטון התנצלות בשל דבריו (סעיף 16 להודעת צד ג'). הנתבע ידע זאת והיה מודע לסרטון ההתנצלות, עוד בטרם פרסם הוא את דבריו בפעם הראשונה. צד ג' טען בכתב הגנתו כי מלבד סרטון ההתנצלות, ביקש כי לא יעשה שימוש בדבריו ובסרטון, והוא אף פנה למי שפרסם את הסרטון המקורי וביקש להוריד את הפרסומים

מהרשת (סעיפים 20-21). התובעת הגישה תמלול של הסרטון מיום 31.10.2022, אותו פרסם הנתבע בערוץ היוטיוב שברשותו. על פי אותו תמלול, צד ג' חזר בו מהדברים שנאמרו על ידו חצי שנה קודם לכן, ביחס לתובעת, הודה בטעותו והתנצל ובין היתר אמר: "...לאחר מכן אני הבנתי שהמידע שהיה לי לא היה תקין, אני טעיתי בדבריי, לא התכוונתי להגיד משהוא שלא היה נכון, ואני מבקש סליחה, לא שאלתי לא את יאיר ולא את ליהיא אשתו, ואני מבקש סליחה על הטעות...אני רוצה לבקש מכל הצופים בי עכשיו, אל תשתמשו בטעות שלי ככלי מלחמה פוליטית." (עמ' 2 לתמלול שורות 4-8; דיסק און-קיי הוגש נספח א' לכתב התביעה; תרגום הדברים ותמלולם הוגשו ביום 7.2.24). כלומר, צד ג' נקט בפועל במהלכים על מנת למנוע שימוש בדבריו, הוא ציין במפורש כי טעה, ואישר כי אמר דברים בלתי תקינים ובלתי נכונים, זאת להבדיל מהמקרה שנדון בפס"ד בכרי. כאמור, הנתבע היה מודע לכך שצד ג' חזר בו מדבריו, זאת עוד בטרם פרסם הנתבע את דבריו בפעם הראשונה בענין הנדון.

לפי דבריו של כבוד השופט עמית בפסק דין בכרי, "קשה להלום כי כל אימת שפלוגי יפרסם לשון הרע, הוא ישא בעתיד באחריות מוחלטת לכל פרסום חוזר שיבצע אדם אחר ללא ידיעתו וללא הסכמתו." (פסקה 69). לעניין זה אפנה גם לדברי בית המשפט המחוזי (תל אביב-יפו) [ת"א-56857-07-22 אתי כרייף נ' הדס שטייף](#) [נבו] (27.12.23), פסקה 11). הדבר נכון על אחת כמה וכמה כאשר צד ג' עצמו התנער מדבריו המקוריים, וביקש שלא לעשות בהם כל שימוש.

[תקנה 43 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018](#) (להלן: "[תקנות סד"א](#)") מקנה לבית המשפט את הסמכות לדחות תביעה בכל עת בשל קיומו של מעשה בית דין, התיישנות או מכל נימוק אחר, שלפיו הוא סבור כי ראוי ונכון לדחות את התביעה.

כידוע, סילוק על הסף הוא צעד דרסטי אשר חורף את גורל התביעה ללא דיון לגופו של עניין, משכך יש להשתמש בסמכות זו בזהירות רבה ורק במקרים קיצוניים. עם זאת, יהיו מקרים בהם מוצדק לסלק תביעה על הסף, לצורך למניעת הליכי סרק ועל מנת להגן על ציפיות הנתבע (ובעניינו- צד ג') והאינטרס הציבורי. במקרה דנן אינני רואה תוחלת בהותרת ההודעה לצד ג' על כנה, דבר שעלול לגרור את צד ג' להליך משפטי שידרוש השקעת משאבים מצידו.

סוף דבר

בנסיבות העניין מצאתי כי יש מקום לדחות את ההודעה לצד ג' בהתאם לסמכותי לפי [תקנה 43](#) לתקנות. בפני הנתבע שמורה הרשות לזמן את צד ג' לעדות.

הנתבע ישא בהוצאות צד ג' בסך של 5500 ₪.

ניתנה היום, בכ"ד ניסן תשפ"ד, 02 במאי 2024, בהעדר הצדדים.

דלית ורד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה